

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ หน้าที่พลเมือง

เรื่อง ทรัพย์สินทางปัญญา

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

เรื่อง

ทรัพย์สินทางปัญญา

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

ระบุลักษณะการละเมิดทรัพย์สิน
ทางปัญญาในสถานการณ์ที่พบ
ในชีวิตประจำวัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ
เสนอแนวทางการใช้แหล่งข้อมูลที่มี
ลิขสิทธิ์อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

มีความตระหนักรู้และมีจริยธรรม
ในการใช้ผลงานหรือข้อมูลจากผู้อื่น
โดยไม่สนับสนุนการละเมิดลิขสิทธิ์
ในรูปแบบใด ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

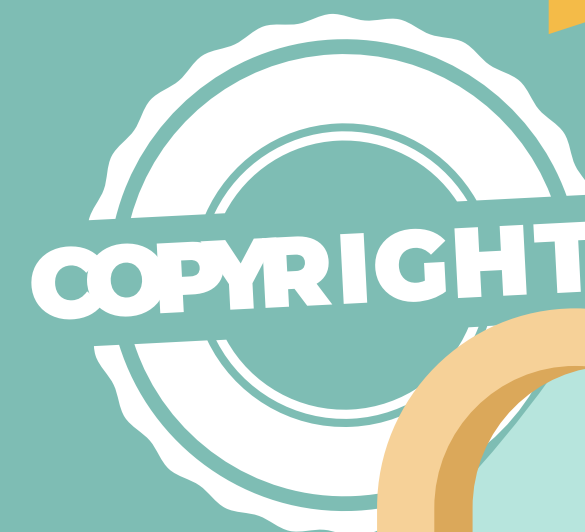
สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (KSA)
เสนอแนวทางการใช้แหล่งข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์
อย่างถูกต้อง โดยมีความตระหนักรู้และ
มีจริยธรรมในการใช้ผลงานหรือข้อมูลจาก
ผู้อื่น โดยไม่สนับสนุนการละเมิดลิขสิทธิ์
ในรูปแบบใด ๆ

นักเรียนศึกษาข่าวดังต่อไปนี้

นักวิชาการโวยถูกลอกงาน-ภาพใช้ในงานวิจัยรับทุน
นำเสนอเมืองสงขลาเป็นมรดกโลก

นายสามารถ สาเริ่ม นักวิชาการอิสระ ด้านพหุวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มุสลิมเมืองสงขลา ได้เปิดเผยข้อมูลและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อเรียกร้องมาตรฐานทางวิชาการและความรับผิดชอบจากคณะผู้จัดทำเอกสารในชื่อหัวข้อว่า “โครงการศึกษาและจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมมุสลิมสงขลาเพื่อโครงการอับสตรีมสงขลาสู่มรดกโลก” โดยนักวิชาการคุณวุฒิปริญญาเอก มีตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ คนหนึ่งพร้อมผู้ช่วย ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาคประชาสังคมเมืองสงขลารายหนึ่ง และมีงบประมาณสนับสนุนจากบริษัทชุดเจาะผลิตปิโตรเลียมรายใหญ่ของประเทศไทย

นักเรียนศึกษาข่าวดังต่อไปนี้

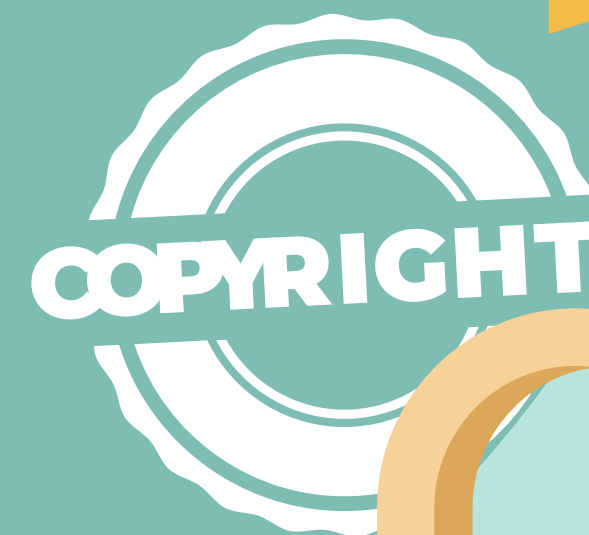
นายสามารถ ระบุว่า มีทั้งงานการศึกษาและภาพบางส่วนได้ถูกลอกไปจากงานวิชาการอย่างน้อย ๓ ชิ้น ที่เขาเป็นผู้ศึกษาและเขียนบทความ เช่น “คนแขกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา” “อักษรควาในป้ายหลุมศพโบราณที่สงขลา กับคำเรียกเครือญาติที่มีรากมาจากคำควาของคนมุสลิมลุ่มทะเลสาบ” และ “หลักฐานของร่องรอยควาบนปิ่นใหญ่ของสุลต่านสุลัยมานแห่งนครซิงกอร่า” งานทั้ง ๓ ชิ้นเป็นงานต้นฉบับของตนเองที่ได้ถูกเผยแพร่อย่างเป็นทางการผ่านเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องและวารสารวิชาการชื่อดังของประเทศไทย

นักเรียนศึกษาข่าวดังต่อไปนี้

"แต่ปรากฏว่าข้อมูลการศึกษาและภาพถ่ายได้ถูกคัดลอกโดยไม่ได้มีการอ้างอิงแหล่งที่มาตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง เสมือนหนึ่งว่าผู้จัดทำเอกสารการศึกษาวิจัย “โครงการศึกษาและจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมมุสลิมสงขลาเพื่อโครงการอุปถัมภ์สงขลาสู่มรดกโลก” ได้เขียนหรือศึกษาเองเสมือนหนึ่งเป็นเจ้าของงานนั้น"

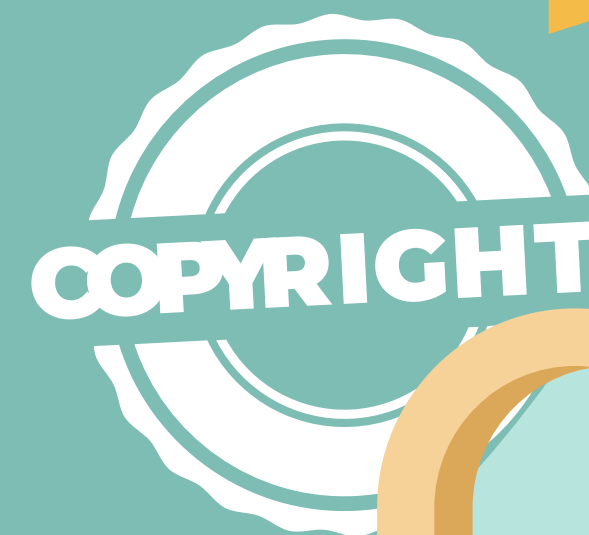
นายสามารถ กล่าว

นักเรียนศึกษาข่าวดังต่อไปนี้

นายสามารถ กล่าวว่า เอกสารได้ถูกเผยแพร่ออกมาส่วนหนึ่งแล้ว เมื่อปรากฏทราบถึงตนเองในฐานะเป็นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องทวงถามถึงจริยธรรมทางวิชาการ และมาตรฐานในทางวิชาการของผู้จัดทำเป็นไปอย่างถูกต้องชอบธรรมตามมาตรฐานทางวิชาการหรือไม่ และต้องทวงถามถึงการสนับสนุนงบประมาณว่ายินดีหรือไม่ที่จะสนับสนุนงานประเภทนี้ แม้จะอ้างภายหลังว่างานเขียนยังไม่สมบูรณ์ แต่เจตนาที่ปรากฏนั้นเป็นการละเมิดจริยธรรมทางวิชาการแล้วหรือไม่ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องควรแสดงความรับผิดชอบในเรื่องนี้อย่างชัดเจน

(ที่มา <https://mgronline.com/south/detail/9650000039224>)

จากข่าวมีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องใด

COPYRIGHT

กิจกรรม

“ใช่” หรือ “ไม่ใช่”

๑. ซอฟต์แวร์ เพลง ภาพข่าวภาพยนตร์ละคร
ถือเป็นลิขสิทธิ์คุ้มครองงานสร้างสรรค์ ใช่หรือไม่

ใช่ เพราะลิขสิทธิ์คุ้มครองงานสร้างสรรค์ เช่น
บทความ หนังสือ ซอฟต์แวร์ เพลง รูปภาพ
ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพข่าว ภาพยนตร์ ละคร

๒. ข้าวประจำวันทั่วไปในส่วนขอเท็จจริง หากจะนำมาใช้ต้องขออนุญาต

ไม่ เพราะข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งข่าว
ประจำวันทั่วไปในส่วนขอเท็จจริงที่รายงาน
เพียงแค่ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ไม่เข้า
ข่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ เราจึงสามารถเอามาใช้ได้
โดยไม่ต้องขออนุญาต

COPYRIGHT

๓. เราสามารถดาวน์โหลดภาพยนตร์หรือเพลง จากอินเทอร์เน็ตมาฟังและแชร์ต่อให้เพื่อนได้

ไม่ เพราะการดาวน์โหลดถือเป็นการทำซ้ำที่ต้องได้รับอนุญาตจาก
เจ้าของลิขสิทธิ์ กรณีเว็บไซต์ลิขสิทธิ์ที่เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้
ดาวน์โหลดได้ฟรี ก็สามารถดาวน์โหลดได้ แต่ไม่สามารถแชร์ต่อได้
ส่วนกรณีเว็บไซต์ที่ให้บริการโดยเก็บค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลด
เมื่อผู้ใช้เสียค่าบริการแล้ว จึงจะดาวน์โหลดมาเพื่อรับชมหรือรับฟังได้
แต่ไม่สามารถแชร์ต่อได้เช่นกัน

๔. สามารถก๊อปปี้ภาพจากเว็บไซต์มาใส่เฟซบุ๊ก ของเราหรือแชร์ต่อทางไลน์ได้

ไม่ เพราะบทความหรือรูปภาพเป็นงานลิขสิทธิ์ การนำมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นการ
ก๊อปปี้หรือแชร์ต่อ ควรพิจารณาประกอบกับเงื่อนไขการอนุญาตให้ใช้เนื้อหา
ของเว็บไซต์นั้น ๆ ว่าจะได้ทำได้น้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม ถ้านำมาใช้ใน
ปริมาณน้อย เช่น ๑-๒ ภาพ ที่ไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ (ECONOMIC
VALUE) อย่างมีนัยสำคัญและไม่ได้เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือหา
กำไรโดยมีการแสดงที่มาของบทความหรือรูปภาพ ก็อาจถือว่าเป็นการใช้งาน
ลิขสิทธิ์ที่เป็นธรรม (FAIR USE) ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

๕. เมื่อนำงานมาใช้และเผยแพร่โดยอ้างอิงที่มา จะไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ใช้ เพราะการนำงานมาใช้และเผยแพร่ต้องอ้างอิงที่มาหรือให้
เครดิตเสมอ จึงจะไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และต้องเป็น
กรณีที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาผลประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์
ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ รวมทั้งต้องไม่กระทบกระเทือน
ถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควรด้วย

๒. ไม่สามารถปรับแต่งรูปภาพหรือคลิปวิดีโอ และโพสต์ไว้บนเว็บไซต์ของเรา

ใช่ เพราะการแฮ็กหรือหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงงานลิขสิทธิ์โดย
รู้อยู่แล้วว่า การกระทำดังกล่าวอาจจูงใจหรือก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิ
ของนักแสดง ถือว่ามีความผิดฐานละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี และหากทำการ
ลบลายน้ำดิจิทัลออกโดยรู้อยู่แล้วว่า การกระทำนั้นอาจจูงใจให้เกิด ก่อให้เกิด
ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์ ถือว่ามีความผิดฐานละเมิดข้อมูลการ
บริหารสิทธิ ส่วนการปรับแต่งรูปภาพหรือคลิปวิดีโอของผู้อื่นและโพสต์ไว้บนเว็บไซต์
ของเราโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น มีความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์
โดยการดัดแปลงและเผยแพร่งานลิขสิทธิ์นั้นต่อสาธารณชน

๗. การนำมาใช้ในการวิจัยหรือศึกษา ในปริมาณที่พอควร ไม่จำเป็นต้องขอลิขสิทธิ์

ใช่ เพราะกรณีที่ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น การนำภาพหรือบทความนั้นไปใช้ในเชิงพาณิชย์ เป็นต้น กรณีที่ไม่ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ต้องเป็นการใช้ในปริมาณพอสมควร เช่น นำมาใช้ในการวิจัยหรือศึกษาทางซึ่งไม่ใช่เพื่อหากำไร ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท ใช้ในการติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ใช้ในการเสนอข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น และใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้น

๘. หากนำคลิปวิดีโอของยูทูปมาเผยแพร่ที่บล็อกของเราโดยฝังโค้ด (Embed) ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ไม่ เพราะถ้าเจ้าของคลิปวิดีโอบนยูทูปเผยแพร่คลิปวิดีโอนั้นในลักษณะ Public จะถือว่าเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้สาธารณชนทั่วไปเข้าถึงงานดังกล่าวได้ เพราะฉะนั้น การทำบล็อกแล้วนำคลิปวิดีโอซึ่งเผยแพร่บนยูทูปมาไว้ในบล็อกของเราในลักษณะการฝังโค้ด จึงไม่อาจเข้าข่ายละเมิดเช่นเดียวกับการแชร์ลิงก์ของคลิปวิดีโอดังกล่าว เนื่องจากการฝังโค้ดหรือการแชร์ลิงก์เป็นการอ้างอิงกลับไปยังคลิปวิดีโอของเจ้าของลิขสิทธิ์

๙. ซื้อซีดีภาพยนตร์ มาอย่างถูกต้อง เมื่อใช้แล้วจะนำออกขายต่อได้

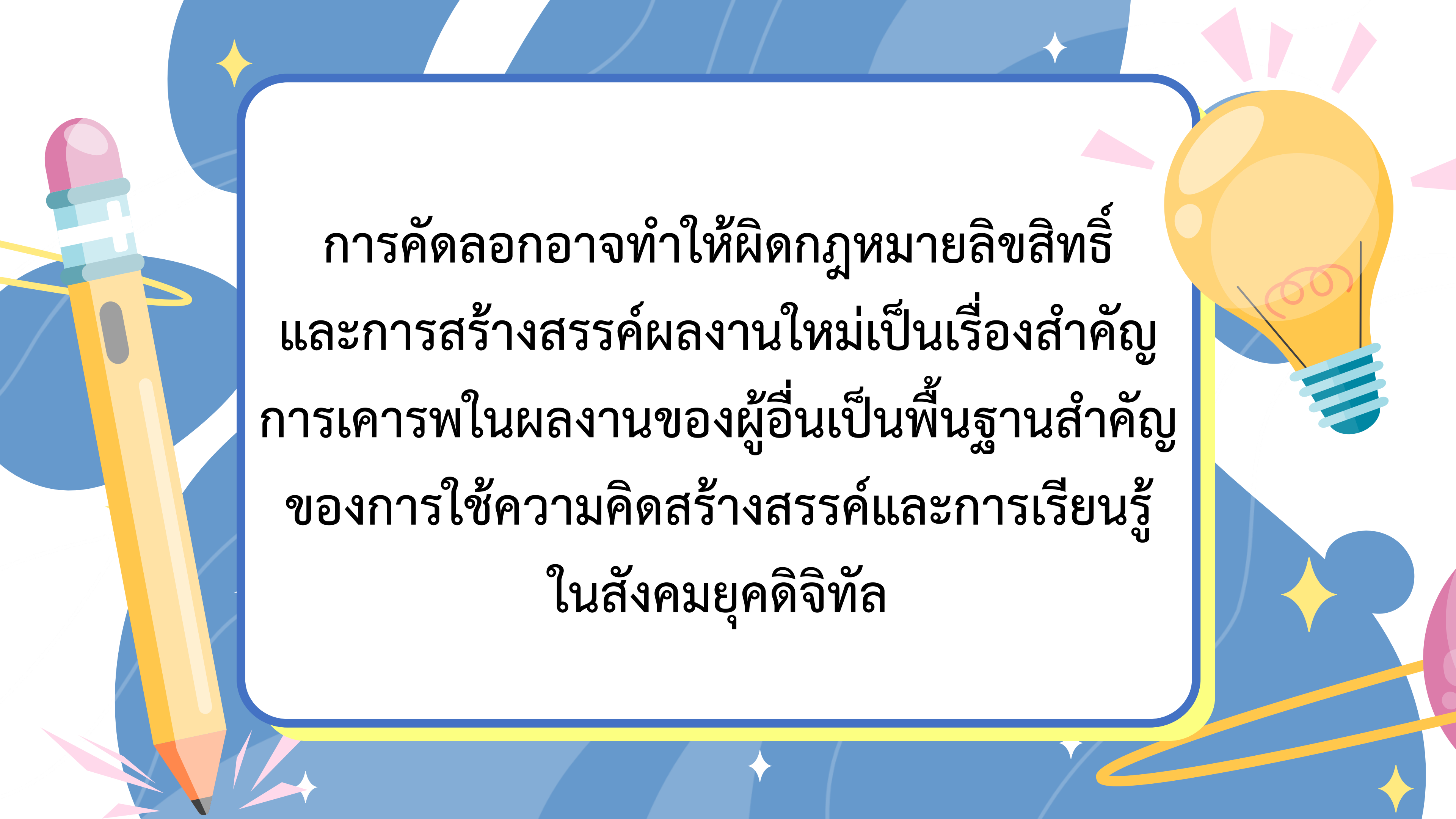
ใช่ เพราะการซื้อซีดีภาพยนตร์ ซีดีเพลง หรือรูปภาพ ผู้ซื้อได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์
ในแผ่นซีดีภาพยนตร์ ซีดีเพลง หรือรูปภาพนั้น จึงสามารถนำออกขายต่อได้
(กรณีซีดีภาพยนตร์จะต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และ
วีดิทัศน์ พ.ศ.๒๕๕๑) แต่ผู้ซื้อไม่สามารถทำสำเนาเพื่อนำออกขายได้
เนื่องจากสิทธิในการทำซ้ำและนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นสิทธิแต่เพียง
ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ สำหรับกรณีการซื้อมาโดยวิธีการดาวน์โหลดนั้น
เป็นการที่เจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ใช้สิทธิ (License) ดังนั้น ไม่สามารถนำ
ไฟล์งานดังกล่าวออกขายต่อไป

๑๐. เมื่อมีคนนำงานลิขสิทธิ์ของเราไปใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต เราสามารถฟ้องได้

ใช่ เพราะเจ้าของลิขสิทธิ์อาจแจ้งเตือนให้ผู้กระทำละเมิด
หยุดการกระทำดังกล่าว หรือเจ้าของลิขสิทธิ์อาจไปแจ้งความ
ร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล
หรืออาจขอให้มีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท โดยใช้บริการ
ไกล่เกลี่ยของกรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือศาล

การคัดลอกอาจทำให้ผิดกฎหมายลิขสิทธิ์
และการสร้างสรรค์ผลงานใหม่เป็นเรื่องสำคัญ
การเคารพในผลงานของผู้อื่นเป็นพื้นฐานสำคัญ
ของการใช้ความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้
ในสังคมยุคดิจิทัล

๑. “สร้างสรรค์ได้ แต่อย่าคัดลอก” หมายความว่าอย่างไร

การสร้างงานจากความคิดของตัวเองมีคุณค่า
และการคัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้
โดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการละเมิดสิทธิ์

๒. “ทุกงานมีเจ้าของ” หมายความว่าอย่างไร

ทุกผลงาน ไม่ว่าจะเป็นภาพ เพลง หรือข้อความ
บนอินเทอร์เน็ต ล้วนมีเจ้าของที่สร้างสรรค์ขึ้นมา
และเจ้าของมีสิทธิ์ในผลงานนั้น

๓. “แบ่งปันอย่างถูกต้อง”

หมายความว่าอย่างไร

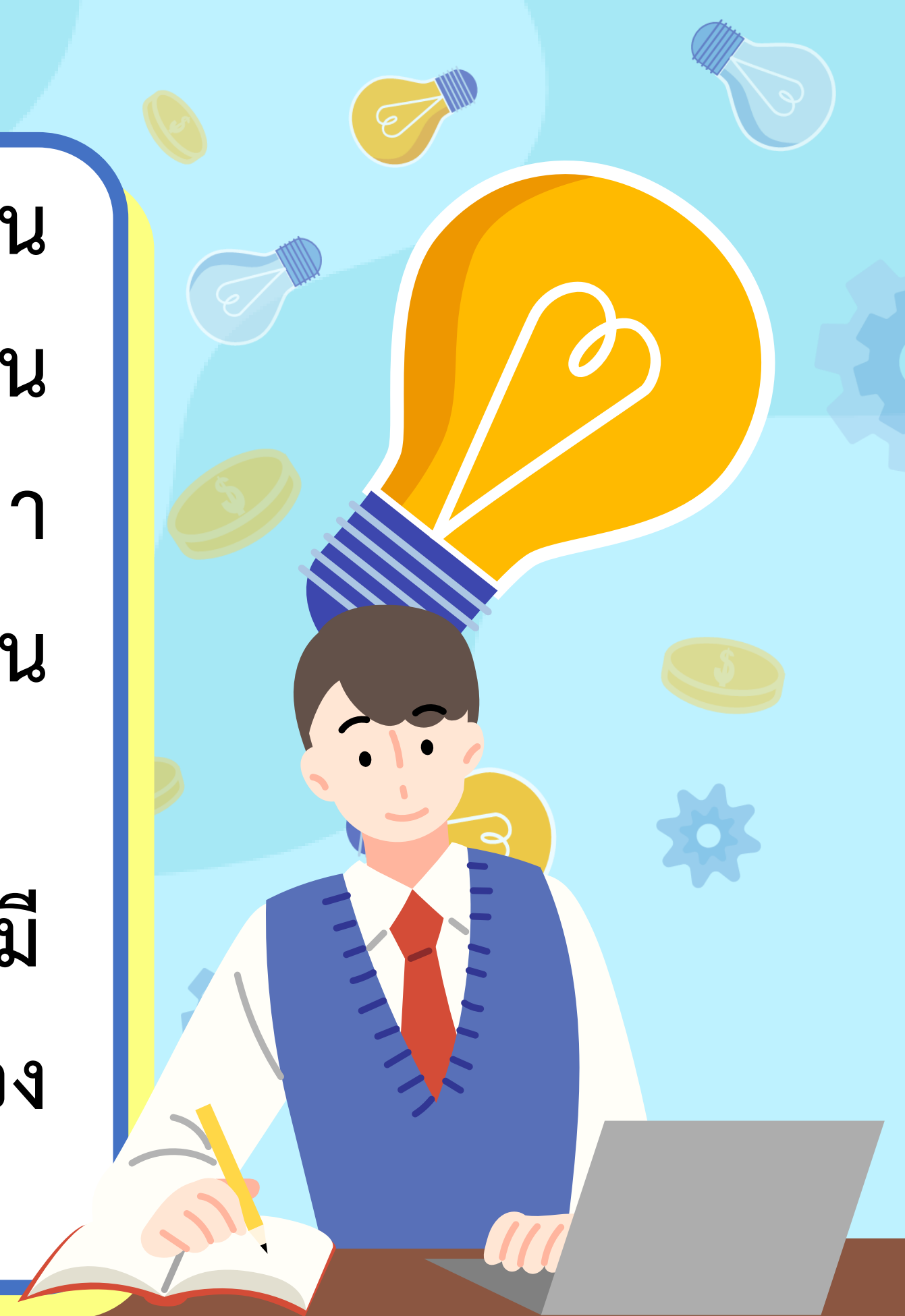
เราสามารถใช้ผลงานของผู้อื่นได้
แต่ต้องขออนุญาตหรือให้เครดิตเสมอ

๔. “จงเป็นผู้สร้าง ไม่ใช่ผู้ละเมิด”
หมายความว่าอย่างไร

การคิดสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง
และเป็นผู้สร้างสรรค์ที่เคารพ
ในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น

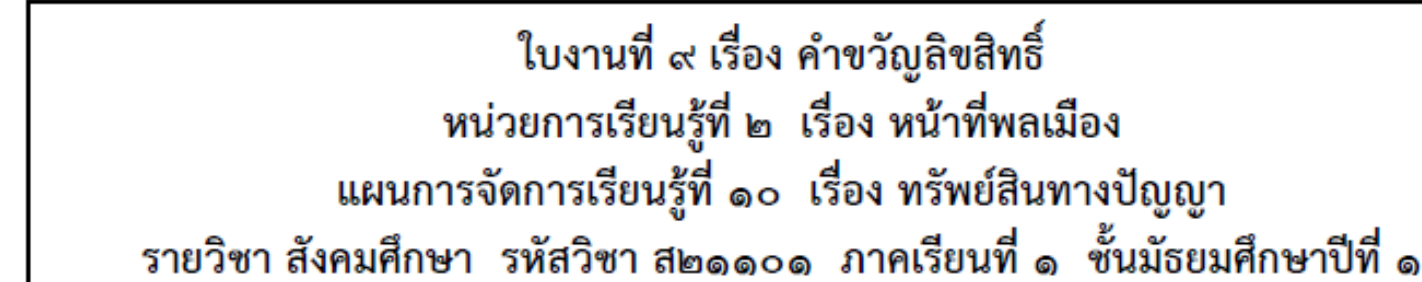
๑. นักเรียนจับคู่ คิดคำขวัญ เชิญชวนคน
ให้เห็นถึงความสำคัญของการเคารพทรัพย์สิน
ทางปัญญา อ่านคำขวัญให้เพื่อนฟัง โหวตว่า
คำขวัญใด เป็นคำขวัญ โดนใจ แล้วเขียนลงใน
ใบงานและอธิบายความหมาย

๒. เสนอแนวทางการใช้แหล่งข้อมูลที่มี
ลิขสิทธิ์อย่างถูกต้อง และการให้เครดิตแก่เจ้าของ
ผลงาน

เรื่อง คำขวัญลิขสิทธิ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนคิดคำขวัญ เชิญชวนคนให้เห็นถึงความสำคัญของการเคารพทรัพย์สินทางปัญญา

๑. คำขวัญไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ที่โดนใจฉัน

๒.แนวทางการปฏิบัติของฉันที่จะไม่ละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์

นักเรียนจะมีแนวทางอย่างไร
ในการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้

แนวคำตอบ... การจะนำชิ้นงานหรือแนวคิดของ
ผู้อื่นมาเป็นพื้นฐานและสร้างสรรค์เป็นผลงาน
ของตนเองได้ ไม่แอบอ้างผลงานผู้อื่น อาจจะมี
การนำมาใช้และขออนุญาตก็ได้ หรืออาจจะ
สร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

COPYRIGHT

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง กฎหมาย ในชีวิตประจำวัน

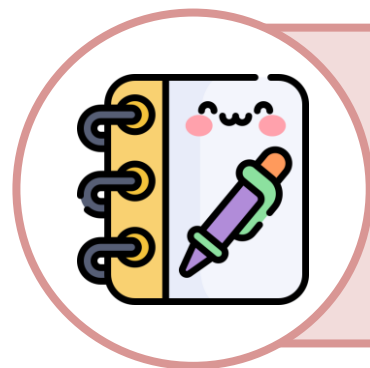

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง กฎหมายจากข่าว

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

